

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Thomae Młodzianowski Poloni, Societatis Jesu,
Praelectionum Theologicarvm Tomus**

**Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682**

Quaestio I. An possibilitas Incarnationis evidenter nosci possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82973](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82973)

TRACTATUS I.

De iis quæ præsupponuntur Decreto de Incarnatione.

Quæ præsupponuntur Decreto de Incarnatione sunt, imprimis Possibilitas, non enim ideò res est possibilis, quia Deus illam decernit, sed ideò illam decernit, quia supponitur esse possibilis. Secundò, Præsupponuntur Convenientia & Necessitas, & de his in Præsenti agemus.

DISPUTATIO I.

De Possibilitate Incarnationis.

Possibilitas rei duplici viâ investigatur. Primò. Positivè, demonstrando ejus possibilitatem. Secundò, per principium negativum, nempe quòd res non implicet contradictionem, utrumque hic examinabitur.

QUÆSTIO I.

An possibilitas Incarnationis evidenter nosci possit?

PREMITTO I. Non esse difficultatem: An cognosci possit Incarnatio lumine aliquo supernaturali.

RATIO: Quia defacto per lumen fidei cognoscitur, videtur intuitivè à beatis, & à Viatoribus, per supernaturales species infusas, nosci possit.

PREMITTO 2. Non esse difficultatem, an naturaliter intuitivè cognosci possit?

RATIO: Quia hoc mysterium dicit assumptionem naturæ creatæ à Persona divina, hinc qui intuitivè videret Incarnationem adæquatè, deberet intuitivè videre Personam divinam, quod non potest fieri naturaliter.

PREMITTO 3. Non esse difficultatem in hoc, an possit certò demonstrari Incarnatio VERBI, sub formalitate VERBI.

RATIO: Quia supponitur non dari demonstrationem de ipsa Trinitate, consequenter nec habebit demonstratio de VERBO, adeoq; In-

carnatione VERBI, licet in hoc puncto possit esse difficultas cum Raymundo Lullo.

PREMITTO 4. Non esse difficultatem an naturaliter cognosci possit, cum formidine Incarnationis, & dubitativè.

RATIO: Quia Angelus omnes apparentes contradictiones solvere potest, & inferre ita: Ego solvi omnes contradictiones, & quantum ad has solutiones, non video hoc impossibile, fortè tamen later aliquid illic in Deo, vi cujus impossibile sit illi hæc unio. Hinc

PREMITTO 5. In hoc esse difficultatem, an id naturaliter ab intellectu quocunque creato, nosci possit demonstrativè, sine ulla formidine.

Pater Joannes Morawski in præsentì, quæst. 1. artic. 1. ex eo deducit non posse naturæ viribus evidenter cognosci mysterium Incarnationis, quia difficultas Mysterii Incarnationis includit realem in tertio distinctionem naturæ divinæ à Persona VERBI, quæ tamen distinctio nullo modo evidenter nosci potest. Hæc Ratio

NON SATISFACIT. Nam imprimis Mysterium Incarnationis non tantum includit distinctionem realem in tertio, sed etiam identitatem realem duarum Personarum in tertio, quod est natura. Ergo sicut difficile reddit hoc Mysterium, & inattingibile evidenter, distinctio realis in tertio, ita illud deberet facilitare, & evidenter noscibile, reddere identitas in tertio, quod tamen falsum est. Et certè cum oppositorum diversa sit ratio, cumque sint opposita identitas in tertio, & distinctio in tertio, si distin-

R. P.
H. M. LOD.
a. 10. wski
Tom. 3. c. 4.
D. VI
6

distinctio inattingibile reddit mysterium, ita identitas deberet reddere facile mysterium hoc; sicut enim, quia albedo disgregat visum, opposita illi nigredo non disgregat, ita si distinctio realis in tertio, attollit hoc mysterium ultra noscibilitatem naturalem, ita claudet illud intra eandem noscibilitatem identitas in tertio. Rursus inclusio distinctionis realis in tertio, in mysterio Incarnationis duplex cogitari potest; quædam inclusio materialis, & hæc ad præsens non spectat, nam est etiam illius inclusio incomprehensibilitatis divinæ, & aliarum inattingibilium perfectionum, neque tamen ad ista in præsentem attenditur; ita si materialiter includitur in mysterio Incarnationis distinctio realis in tertio, non debet ad eam in præsentem attendi. Alia est inclusio formalis distinctionis realis in tertio in mysterio Incarnationis, hæc si detur, concedo quod redderet mysterium hoc innoscibile evidenter viribus naturæ: sed nego istam inclusionem dari, idque ex eo, quia si per impossibile non fuisset nisi una persona divina, sicut est una natura, jam non fuisset tunc habita distinctio realis in tertio, & tamen æquè fuisset innoscibile evidenter viribus naturæ hoc mysterium, casu, quo illa natura divina, & ejus una persona, fuisset unita hypostaticè humanitati. Ergo apparet, difficultatem hujus mysterii evidenter noscendi, non oriri ex distinctione reali in tertio. Et quamvis, pro præsentem Incarnationem, persona VERBI immediatè uniatur humanitati, eamque compleat in ratione subsistentis, non complente, in ratione subsistentis humanitatem naturæ divinæ, quæ est identificata personæ Verbi: hoc tamen pro casu à nobis adlato licet impossibile, tamen non impossibilitate tollente seipsum, non tenuisset. Adde non paucos ex Nominalistis dicturos, quod in sensu reali, etià natura divina compleat humanitatem in ratione subsistentis. Qui autem hoc negarent, dicerent, in hoc quidem sensu non posse attingi evidenter mysterium Incarnationis, quia non potest evidenter attingi secundum hunc effectum formalem, quod terminet illam humanitatem personæ VERBI, & non terminet identificata realiter natura: sed cur non possit attingi secundum hoc, quia illic unitur non tantum persona divina, sed & natura divina, hoc enim secundum hanc considerabilitatem præcisè spectatam, non involvit distinctionem realem in tertio. Si autem cognosceretur evidenter unitam esse personam divinam & naturam humanitati, hoc ipso nosceretur evidenter mysterium Incarnationis, cum illud mysterium importet formalissimè talem unionem; quantumvis adhuc non nosceretur illud mysterium adæquatè & secundum omnia, quæ illud mysterium continet, quod ex alibi dictis non requiritur ad notitiam evidentem. Posset etiam merito dubitari: An difficultas præcipua Incarnationis, in prædicto *Non terminari à natura di-*

vina consistat: fortè enim consistit in capacitate naturæ, ut terminetur à persona divina, in insupplebitate item personæ creatæ à persona divina &c. &c. Et hæc de Majori.

Ad Minorem, quod attinet, Probatio illius videtur non convincere. Quid enim est hoc in distinctione reali in tertio, inverso modo contineri principium illud lumine naturæ notum? *Quæ sunt eadem uni tertio:* Nam inverso etià modo regulantur syllogismi negativi, quibuscunque tandem verbis cingatur illud principium; & tamen illud ipsum negativum principium, adhuc est lumine naturæ noscibile. Quod si hoc sensu illud principium inverso modo continetur, quia est contrarium, illi principio lumine naturæ noto: hoc ipso sequitur, aut illud principium non esse lumine naturæ notum; nam principium lumine naturæ noto oppositum, non potest esse verum; aut sequitur non dari illud mysterium, nec dabile esse: quod falsum est. Debet ergo explicari quid sit illud, inverso modo contineri dictum principium in mysterio Incarnationis: ita, ut ex illo inverso modo, inferatur mysterii hujus innoscibilitas, viribus naturæ.

DIFFICULTAS I.

Quid tenendum?

DICENDUM EST I. Possibilitatem Incarnationis nullo positivo argumento demonstrativè probari posse. Est conclusio communis contra Lullum.

PROBATUR I. Autoritate sacrâ. Nam id habetur ad Ephes. 3. ad Col. 1. & 1. ad Corinth. 2. Unde appellatur hoc mysterium *absconditum*. Celebris est locus Isaïæ: *Generationem ejus quis enarrabit?* Quem locum intelligit S. Leo Ep. 10. de temporali Christi generatione; & Chrysost. homil. de S. Baptista tom. 3. post Homil. in Joan. Ambrosius lib. de Fide ad Gratianum cap. 5. ait: *Non solum admirabilis ex Patre generatio Christi, admirabilis est etiam ejus generatio ex Virgine;* quæ comparatio elumbis esset, si posset hoc mysterium demonstrativè nosci, cum demonstrativè non noscatur Trinitas. Dionys. de divinis nominibus c. 2. ante titulum, ponit SS. Hierothei verba: *Quia etiam illa, inquit, Theologia clarissima, divina, inquam, Jesu ex natura nostra compositio, nec omnino explicari, nec ratione percipi valet, vel ab ipso præstantissimorum Angelorum facili Principe.*

PROBATUR 2. Quia nulla talis demonstratio ostendi potest, quæ ratio robur habeat ex solutione argumentorum.

PROBATUR 3. Quia omnis demonstratio, est, vel per causam vel per effectum, per nihil horum demonstrari potest Incarnatio. Non potest demonstrari per causam; nam hæc vel est extrinseca vel intrinseca: Causa extrinseca ejusdem, est decretum v.g. de Incarnatione, per decretum autem demonstrari, idque (ut suppono)

pono) stando in lumine naturæ non potest Incarnatio; nam nec ipsum decretum demonstrari potest; negatæque possibilitate Incarnationis, negabitur possibilitas decreti. Non etiam potest demonstrari Incarnatio per causam intrinsecam, h. e. materialem formalem: quia causa Incarnationis quasi materialis, est natura humana, quasi autem formalis, persona divina, ex his autem cognitæ, non potest plus inferri positivè, quam hæc conditionata: Si esset possibilis Incarnatio, deberet esse natura humana, terminata persona divina; hæc autem conditionata, non infert possibilem illam esse; ad eum modum, quo, qui cognoscit quid sit necessarium ad formandum conceptum hircocervi, non eo ipso dicit, possibilem esse hircocervum; nam formalitas constitutivi præcisè cognita, est communis etiam impossibilibus, quæ etiam habent suam rationem impossibilis, constitutivam; Ergo præcisè ex eo, quod sciatur quid esset necessarium ad perficiendum hoc mysterium, non sequitur, sciri certò & evidenter, quod sit possibile. Quod etiam non possit haberi certa & evidens cognitio de Incarnatione per effectus, probatur. Tum quia nullus talis effectus monstrari potest. Tum quia, qui aliunde negat causam, ei causa per effectum monstrari non potest, quia vel negabit effectum, (nisi illi aliunde de illo constet) vel illum in aliam causam referet. Tum quia (hoc ipsum urgendo) deberet Incarnatio demonstrari possibilis, per effectum possibilem, hic enim est solus vel maximè proportionatus causæ possibili. Sed Incarnatio non potest probari per effectum possibilem positivè & evidenter. Quia, quando non possunt probari, evidenter & positivè, unicè necessaria alicujus præsupposita, nec ipsum illud probari potest evidenter positivè. Nam non potest evidenter majorem tribuere, quam ipsum illam habeat. Si quis autem neget possibilem Incarnationem, effectus, qui afferretur, possibilis, afferretur non probatus evidenter & positivè circa ea, quæ unicè requirit; unicè enim requirit causam suam possibilem, quæ ipsa negatur; nisi hoc, ut dixi, aliunde constet, quod in præsentem non potest haberi.

Major autem illa, quod omnis demonstratio, sit per causam, vel per effectum, probatur auctoritate Logicæ, quæ dividit cum Aristotele demonstrationem in Propter Quid, hoc est, per causam, & in demonstrationem Quia, hoc est, per Effectum. Cujus ipsius divisionis hæc posset daratio. Quia omnis demonstratio est sub genere, quod est syllogismus, adeoque per aliud notificans verum; hoc autem aliud debet esse nexum cum notificando; si enim nõ sit nexum: nec fiet ex Objecto syllogismus; sed erit talis motus intellectus, ac cum dicitur: Cras pluet, quia baculus stat in angulo. Si est nexum cum notificando: debet posse mensurari iis, quæ men-

surans connexa; hæc autem, quæ mensurant connexa, sunt, prius & non prius seu posterius. Nexum itaque per prius, est causa, utpote causato prior: nexum autem per non prius, est effectus, pro demonstrationis medio termino assumptus, qui est posterior causa. Simultaneum autem, etiam ratione, nihil potest demonstrare. Erit enim illud ipsum demonstrabile, quod, seipsum non demonstrat; nam idem probaretur per idem. Hoc ipsum, sic etiam declaratur, quia quæ sunt nexa cum demonstrabili, aut sunt intrinseca, aut non intrinseca, quæ positivo nomine appellantur extrinseca; nec inter hæc datur tertium; hoc ipsum extrinsecum, vel est extrinsecum non supponens demonstrabile, sed ponens, physicè vel metaphysicè; & erit causa Physica, vel Logica. Si autem supponat demonstrabile, erit effectus, vel Physicus, vel Metaphysicus. Si verò sit intrinsecum, vel est intrinsecum Physicum, & erunt causæ componentes physicè; vel erit intrinsecum Metaphysicum; & erunt causæ Metaphysicæ. Ex quo, ulterius inferitur: cum non detur medium inter intrinsecum & non intrinsecum, inter supponens & non supponens, sed omnia ad hæc membra revocari debent; idè nec dabitur demonstratio, quæ non sit per causam & effectum: sed omnes ad hæc membra revocabuntur.

DICENDUM est 2. *Possibilitatem Incarnationis negativo argumento probari posse.*

PROBATUR 1. De Incarnatione dici potest, non implicat contradictionem, quam enim? Ergo illius possibilitas negativo argumento probari potest, nempe ipso; Non implicat. Quod ipsum sic aliter proponitur. Probari Incarnationem argumento negativo, est probari, quod Incarnatio non implicet contradictionem; Argumentum enim negativum in præsentem est, quod habet medium terminum negativum, hæc enim est ejus definitio; ly autem *Non implicat*, est medius terminus negativus; quia ly *Implicat*, licet videatur esse, terminus ex modo significandi negativus; secundum tamen Objectivam formalitatem, importat ly *dicit contradictionem*; hinc additum illi, *non*, constituet formaliter terminum negativum. Sed Incarnatio non implicat contradictionem; quia qui oppositum diceret, opponeret sese neganti, neganti autem nemo se opponit nisi affirmans; affirmetur ergo (ut supponitur, cum ratione) quod implicet; nulla autem talis ratio afferri poterit, ut infra videbitur.

PROBATUR 2. Quia aliarum rerum possibilitas bene probatur per ly, *Non implicat*. Ergo bene probatur etiam possibilitas Incarnationis.

PROBATUR 3. Implicat contradictionem, ut duo contradictoria prædicata verificari possint; hoc enim vel maximè implicat contradictionem, quod est ipsamet formalis contradictio; contradictio autem est, contradictoria verifica-

R. P.
H. MILOD
3 m 3. ei 4.
D. VI
6

rificari posse; sed, si impossibilis est Incarnatio, duo contradictoria verificarentur. Quod ipsum probatur, verificaretur enim imprimis hæc propositio: Possibilis est Incarnatio, nam eam ut veram credendam proponit fides, quæ falli non potest. Rursus, verificaretur hæc propositio, non est possibilis Incarnatio: falsa enim, ut vis, esset conclusio, quæ dicit possibilem esse Incarnationem; Ergo, si non esset possibilis Incarnatio, verificarentur duo contradictoria. Hæc probatio est bona per ordinem ad fideles.

DIFFICULTAS II.

Argumenta Lulli.

HÆc quæ ponentur argumenta, potius ostendunt factam esse defecto Incarnatione, aptari tamen possent pro probanda possibilitate, idque ut ille vult evidenter.

OBJICIT I. Demonstrando Articulum 8. Fidei, & supponit, quod, quando Deus creavit mundum, dignitates ejus posuerunt suas similitudines. Cujus dicti sensus est: Bonitas divina elucet in mundo, quia cum fecit bonum æternitatem quia fecit durabilem; hoc posito, arguit. Omne illud per quod dignitates divinæ, melius & perfectius, ostendunt perfectiones suas & similitudines, & quietantur in mundo, Deum facere est necessarium; cum iste sit nobilior finis, propter quem mundus, vel aliqua creatura possit creari; sed si natura humana esset assumpta à divina in unione suppositi & personæ, omnes dignitates divinæ, haberent perfectè similitudines suas; imprimis bonitas, quæ non posset melius opus facere de creatura, sicut nec magnitudo majus, nec æternitas magis durabile, & sic de aliis; si autem natura humana, non esset assumpta à divina, nulladignitas divina, haberet perfectionem, aut quietem in productione mundi; quia potestas divina, potest facere majus & melius opus in mundo, si Incarnatio dematur.

RESPONDETUR. Majorem esse falsam, quia multum probat; probaret enim Christum debere esse ubique: si enim Christus esset ubique immensitas divina majorem haberet similitudinem; probat item omnes personas esse de facto incarnatas; quia unâ Incarnatâ non haberent quietem aliâ; sicut non esset quies, si natura divina tribus personis non communicaretur; probat item possibilem esse naturam creatam, quæ una realiter, terminaretur à tribus personis distinctis realiter; eò quod in tali natura, dignitates divinæ processionales majorem haberent similitudinem. Denique ex hoc principio fallit major; quia nullum creatum, necessitat Deum suppositione antecedenti, ut in illo, actu dignitates divinæ elucescant. Minor etiam est falsa, quia in impossibili dignitates divinæ non elucescunt; impossibilis autem hæc & nunc supponi-

tur Incarnatio; jam autem antequam supponatur aliquid posse esse tale, in quo dignitates divinæ elucescant, prius aliunde supponi debet possibile; sicut quia mysterium Trinitatis in creatis aliunde non supponitur possibile, fit ut in creatis mysterium Trinitatis non elucescat.

OBJICIT 2. Idem. Omne id propter quod natura humana, quæ creata est ad Deum diligendum, magis diligere potest Deum, Deum facere est necessarium; aliàs, si Deus non faceret in natura humana id, per quod ipse Deus magis potest diligere, nollet se totaliter diligere, quod est impossibile; vellet enim se summè diligere, utpote summè diligibile; & nollet se summè diligere; quia non faceret in natura humana totum id, propter quod plus debet illum diligere homo, nempe assumptionem naturæ humanæ.

RESPONDETUR; hoc argumentum probare, quod homini detur infinita gratia ad Deum amandum, consequenter quod illa sit possibilis; hoc ipso enim Deus nollet se summè diligere, quia non tribueret id, propter quod, tanquam propter principium effectivum, plus posset illum diligere homo. Et ex vi hujus retorsionis falsa est Major cum suis probationibus. Rursus, impossibili Incarnatione, vel æquè Deus esset in se summè bonus vel non? si esset æquè summè bonus? Ergo Incarnatio non est per se necessaria propter quam Deus magis sit diligibilis. Si non esset æquè Summum bonum? Ergo in perfectione intrinseca constituitur Deus per aliquid extra se, tanquam per rationem formalem bonitatis. Rursus, est quidem necessitatus Deus, ut se velit summè diligere appetitivè, sed non summè ratione aliqujus tituli ad extra, quia ad illum ponendum non necessitatur. Unde, ratione Incarnationis, Deus est magis diligibilis, ratione nobilioris tituli, quoad extra amorem suum manifestat, sed non magis diligibilis, ratione bonitatis intrinsecæ; ratione cujus solius præcise, maximè est diligibilis Deus. Minor etiam non probatur hæc & nunc, quia propter impossibile non potest Deus magis diligere, hæc autem ponitur impossibilis Incarnatio, donec possibilitas ejus probetur evidenter.

OBJICIT 3. Idem. Omne id, propter quod omnes creaturæ, nobiliorem & perfectiorem finem habent in Deo, est necessarium: quia Deus ad se, tanquam ad finem omnia ordinat; sed si Deus assumpsit naturam humanam, omnis creatura habet finem in Deo: quia in homine, suo modo, est omnis creatura.

RESPONDETUR. Major multum probat; quia probat singulis individuis humanis unitam esse Personam divinam; quia sic perfectius conjungitur natura humana cum Deo. Et licet Deus sit principium omnia ad se ordinans, sed modis id facit sibi liberis. Minor etiam est falsa; quia

quia impossibile, non participat perfectius Deum tanquam finem; jam autem donec probatur positivè, supponitur hic & nunc impossibilis Incarnatio.

Objicitur 4. Idem, supponiturque debuisset recreationem, hoc est reparationem creature rationalis, deviantis per peccatum ab ultimo fine: quæ recreatio non potest fieri à pura creatura, ut infra constabit; ergo satisfacere debuit non nisi Deus, & quia is debet satisfacere qui offendit, cum offenderit homo, debuit esse homo, ergo inferitur Incarnatio, hoc est positio hominis Dei.

Respondetur. Negando possibilem esse explicatam recreationem, quia non demonstratur evidenter. Posito quod sit possibilis; sufficeret illam perfici condonatione divina, & titulo misericordiz, non justitiæ.

Objicitur 5. Idem. Sapientia divina cum sit perfectissima, scit & comprehendit illum majorem amorem quem Deus potest habere ad naturam humanam, oportet ergo, quod voluntas divina diligat actum illius majoris amoris, quem Sapientia scit; ut inter voluntatem divinam & Sapientiam sit concordantia, sed major gradus amoris, quem Sapientia divina scit se posse habere ad naturam humanam, est, quod uniatur sibi naturam humanam; Ergo voluntas diligit illum gradum; si diligit, facit, ergo erit Incarnatio.

Respondetur. Hoc argumentum multum probat, probat enim omnes damnatos debere salvari, salvosque esse: quia Deus cognoscit modum dandi illis finalem perseverantiam; deberet ergo, ex vi argumenti, dare actu gratiam illis finaliter eliberandi. Rursus ut proportionentur inter se intellectus & voluntas divina, sufficit ut complaceat sibi non nisi in illo modo voluntas divina. Minor etiam est falsa; quia etiam sapientia divina non distat amandam esse efficaciter Incarnationem, si ipsa non sit possibilis; possibilem autem non probas evidenter, quod queritur.

DIFFICULTAS III.

Aliæ Rationes in Oppositum.

Objicitur 1. Vera est per nos hæc Propositionio. Ratio naturalis non potest demonstrare Incarnationem esse impossibilem. Ergo falsa erit hæc contradictoria. Ratio naturalis non potest demonstrare, Incarnationem esse possibilem. Ergo falsa erit & conclusio nostra.

Respondetur. Utamque propositionem esse veram, nec impedit quidquam earum veritatem; non enim sunt contradictoriæ verè, quia contradictoria vera debet illud ipsum negare, quod affirmavit altera: Ergo cum prima negativè demonstrari, secunda affirmare debuit demonstrari, quod tamen non fit, quia utrobi-

que ponitur, Non demonstrari. Legitima contradictoria sic communiter formatur: Ratio naturalis demonstrat Incarnationem esse impossibilem quæ erit falsa. Ratio naturalis non demonstrat Incarnationem esse impossibilem, quæ erit vera.

Objicitur 2. Naturam hominis potest comprehendere naturaliter Angelus, non comprehenderet autem, si nesciret an possit terminari à subsistentia divina.

Respondetur, quamvis Angelus comprehendat naturam humanam, quoad prædicata intra seriem naturalium, non comprehendit tamen potentiam illius obedientialem; adcoque & prædicata in illa fundabilia. Quod autem non comprehendat potentiam Obedientialem, secundum suos terminos sumptam, vel exinde colligitur; quia hi termini possunt esse supernaturales quoad substantiam; quorum cognitio non est debita Angelo nisi secundum principium, *Non implicat*. Deinde quamvis cognoscat Angelus, divinam subsistentiam æquivalere, imò superare infinitas subsistentias creatas; non inde tamen inferre potest, quod supplere possit creatam; quia cognoscit æquivalentiam illam in ordine ad fundandam excellentiam, sed non in ordine ad supplebilitatem, ipsam autem supplebilitatem non nisi solutione contradictionum attingit, sed non per aliquod principium clarum & evidens. Præcisè autem æquivalentia non fundat supplebilitatem: nam notitia divina, æquivaleret notitiis creatis, quas tamen supplere non potest. Cumque Angelus solverit quascunque contradictiones, cogitat latere aliquam petibilem à Persona divina, cujus interiora certò & evidenter non penetrat Angelus. Quod si quæras, quodnam sit illud principium evidenter illativum possibilitatis Incarnationis? Responderi potest, illud nesciri certò & evidenter quodnam sit; licet sciri possit, quod quodecunque probativum possibilitatis Incarnationis assertur, non sit evidenter probans; ad eum modum, quo, qui scit apparentes demonstrationes quadraturæ circuli solvere, & propriam non habet, scit illas non esse veras demonstrationes, & scit se posse solvere, quod non sit impossibile: licet ignoret, quod sit principium, per quod deducitur quadratura circuli.

Instabis 2. Quicquid est evidenter credibile, est evidenter possibile: non potest enim impossibile esse evidenter credibile evidentiâ verâ. Sed Mysterium Incarnationis est evidenter credibile; aliàs nemo illi teneretur assentiri, ergo mysterium Incarnationis est evidenter possibile.

Respondetur. Hoc argumentum probare etiam mysterium Trinitatis esse evidenter possibile, quod falsum. Directè dici potest, quicquid est evidenter credibile, est etiam evidenter possibile evidentiâ extrinsecâ & morali,

*b

sed

sed non evidentia intrinsecâ, & in ipsis intimis rei fundatâ.

INSTABIS 2. Dicuntur Dæmones scivisse quod Christus esset Filius Dei. Ergo potest dari evidentia de mysterio Incarnationis, idque ut supponitur viribus naturæ.

RESPONDETUR, dici posset scivisse hoc dæmones scientia moraliter evidenti, attentis miraculis Christi, & fortè ex habitis speciebus de peccato à se commissio, quod noluerint se submittere Deo Incarnando, quem incarnatum jam ex circumstantiis vestigabant: estque de fide dixisse dæmones, quod sciverint esse Christum Filium Dei; sed non est de fide, locutos illos de scientia antonomasticos.

INSTABIS 3. Quando executioni mandata est Incarnatio, videbant tunc Angeli naturam humanam non habuisse propriam subsistentiam, si est distincta; si etiam non est distincta, videbant non habere rationem totius, eo ipso quod esset unita. Ergo poterant scire certò & evidenter Incarnationem.

RESPONDETUR, negando imprimis, quod viderint illam esse unitam: hæc enim Unio aut Modalitas erat supernaturalis, adeoque inattingibilis viribus naturæ ab Angelo; consequenter, non poterant videre, quod non haberet rationem totius illa natura, posito autem quod Subsistentia sit Entitas distincta, videre quidem poterant carentiam illius entitatis, sed demonstrare non poterant sibi, quod sine omni subsistentia (si est distincta) saltem divinitus natura existere non possit. Rursus poterant cogitare, quod, sicut datur aliqua qualitas supernaturalis, naturaliter exigens conjunctionem, cum aliqua non nisi rationali natura, ut videre est in Lumine gloriæ; sic etiam dari fortassis subsistentiam supernaturalem exigentem esse non nisi in creatura rationali, ad quam tamen non possent pertingere, imò quamvis penetrassent etiam ad modalitatem illam supernaturalem, necdum plenè cognovissent Incarnationem, quia scire non poterant, an fundasset conjunctionem idiomatum, de quo infra. *Sed videndum, quid ad hanc Objectionem respondeatur ab aliis.*

RESPONDETUR I. Angelum, quamvis tunc non esset subsistentia creata, deceptum fuisse, & putasse inesse illic subsistentiam humanam: idque ideo, quia species infusa Angelo representans humanitatem, ex natura sua representat illam cum propria subsistentia. Quod vero ex parte objecti, fiat tunc mutatio, non attingit ad connaturalem modum operandi ipsius speciei, concurrensque Deus ad talem notitiam gerit se ut à specie præventus. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia, quamvis sit possibile, ut iudicet Angelus, cum non est subsistentia, esse subsistentiam; quod tamen de

facto ita fuerit deceptus, nullum est fundamentum. Tum quia, quamvis species nata representare naturam humanam, ponatur nata representare naturam subsistentiam, cur tamen sine illa non poterit representare naturam, præcipue si ex objecto non sit subsistentia: quia, ut dictum in materia de Angelis, indigent compleri species præsentia objecti, ipsasque universales species non est necesse semper representare omnia sua objecta: nec apparet, cur Angelus medium objectorum, unius speciei, & medium objectorum alius, non possit attingere; de quo supponitur, quod habeat limitatam potentiam cogitandi simul, ita ut v. g. sufficienter expleatur duabus illis medietatibus. Tum quia possibile est Angelus, qui, saltem vel unus, distincta specie, subsistentiam, distincta, naturam attingat: Ergo saltem hic nosceret certò Incarnationem. Addit Aldrete: Angelus habet speciem per quam possit noscere Angelum existentem in tota hac schola, & tamen si in parte illius existat, non determinatur ab illa specie, ut noscat existentem in tota schola; aliàs patetur innumeras deceptiones: Ergo & in præsentem idem dicendum.

RESPONDETUR 2. Cognovisse Angelum carentiam subsistentiæ humanæ, sed non intulisse aliud, quàm quod denegerat illi concursus ad illam subsistentiam noscendam. *Hæc Responsio*

NON SATISFACIT. Tum quia, hæc ipsa denegatio nullum habet fundamentum. Tum quia, sciebat Angelus, quod Deus non neget concursum tanquam causa prima sine miraculo, intulissetque hoc fuisse miraculosum: cur ergo non processit ut diceret: Subsistit hæc natura humana, subsistentia divina. Tum quia poterat intulisse Angelus denegatum sibi concursum, sed poterat etiam intulisse; inest illic subsistentia divina; cur non enim? ergo id intulit, nec est hoc multiplicare miracula sine necessitate, ad est enim necessitas, quia hæc illatio, potest esse non miraculosa, & quia est necessitas non restringendi perspicacitates Angelicas, quæ poterant ducere ad illam illationem.

Eodem ferme redit illorum doctrina, qui dicunt, ideo Angelum non prænovisse carentiam propriæ subsistentiæ, quia ratione revelationis factæ, cognoscebat in humanitate illa futuram supernaturalem qualitatem, ratione cuius deberetur ipsi potestas ad occultandum se & suas proprietates: sicut naturaliter, Angelus potest pro suo libitu fugere conspectum aliis, & sicut occultantur actus liberi. *Hæc etiam Responsio*

NON SATISFACIT: Nam imprimis, Unde de hoc, quod hæc qualitas fuerit illis revelata, imò quod etiam defacto detur in Christo. Rursus cur supposito quod id prænoverit Angelus, non potius intulit hoc: occultatur mihi, & tamen est illic subsistentia divina; ad quid enim

occult-

ocultaretur, si non esset. Denique negatur esse in potestate Angeli, ut suam subsistentiam occultet: aliud est de actibus liberis, quia est bonam naturam intellectualis, jus secreti; non est notum unde colligatur hoc bonum, si non nocetur substantia vel subsistentia Angeli.

RESPONDETUR 3. ab Aldrete disp. 28. Sect. 4. qui supponit Angelum non potuisse agnoscere in singulari carentias omnium subsistentiarum, per quas posset connaturaliter subsistere humanitas Christi, nam sicut ipsa subsistentia sunt infinita, ita & carentia illarum subsistentiarum sunt infinita: quas omnes nequit viribus propriis distinguere simul, uno vel multiplici intuitu; neque carentia illa existunt actu, neque possunt existere simul, sed impediuntur per divinum decretum seipso formaliter odio habens illas subsistentias. *Hec Responsio*

NON SATISFACIT: Tum quia, potest Angelus noscere actu singulas partes grani in infinitum divisibilis, ita ut hoc sensu cognoscat omnes, quod nulla sit non cognita, ut vult communis sententia. Ergo poterit & negationes infinitarum subsistentiarum noscere, ita ut nulla sit non cognita. Deinde hanc propositionem, Nullas est in cubiculo, dupliciter possumus attingere: primo descendendo ad singula indivisa, & talis notitia in nobis non datur, sed probabile est, quod nec in Angelo, alias deberet noscere omnia possibilia. Secundo apprehendendo cubiculum, & ultra illud, in illo nihil esse; ad quod non requiritur attingere in particulari singula; cur ergo etiam hoc secundo modo non poterit Angelus attingere negationem subsistentia humanæ. Tum quia, quod dicit carentias illas non existere actu, sed impediri divino decreto, id etiam non convincit, quia nullum decretum divinum est necessarium, ut intelligantur existentia carentiarum; idque ideo, quia nullum decretum Dei est necessarium ut Petrus non sit Paulus, ut Paulus non sit Hirco-cervus; Ergo nec requiretur ad prædictas carentias. Deinde, decretum est necessarium, respectu eorum quæ liberè Deus ponit; hinc non est necessarium ut Deus decernat hominem esse animal rationale, quia hoc est necessarium; necesse autem est carentias rerum, consequenter subsistentiarum existere: cum sit necesse, ne sint omnia possibilia actu. Denique quia decretum Dei debet esse causa rerum; quod autem non existit, quomodo causatur? extenditque se decretum nonnisi ad existentias; ergo si aliquorum existere, est non existere, ad illorum existere non se extendet decretum; quia extenderet se ad hoc, ad quod se non extendit; jam autem carentiarum existere, est non existere. Tum quia ex hoc, quod decretum Dei formaliter seipso habeat odio illas subsistentias, potius sequitur existere carentias illarum subsistentiarum, nec satis liquet, quid ve-

lit sibi illa ratio, Nulla carentia subsistentia naturalis noscitur, siquidem nulla existit; quia de facto est illic carentia subsistentia propria, quæ non est cur non noscatur, cum sit ordinis naturalis, si autem noscitur, cur non inferet evidenter Angelus, esse illic subsistentiam divinam. Tenenda ergo potius erit allata jam responsio.

OBJICITUR 3. Potest Angelus scire certò & evidenter possibilem esse Unionem receptam in humanitate, terminatam VERBO, quia idem est in Unione materiali terminata ad animam rationalem.

RESPONDETUR. Illam Unionem contineri intra potentiam Obedientialem, ad quam non attingit Angelus, aut ad maximum, hoc noscit per solutionem obviarum contradictionum, ut dictum, unde etiam non potest id Angelus inferre ex mysterio Trinitatis; quia in illo non reperitur vestigium conjunctionis personæ divinæ cum creata substantia: nec inferre potest ex Eucharistia, quia illic est Unio nonnisi accidentalis.

OBJICITUR 4. Illud evidens est, possibile esse, quod evidens est Deo convenientissimum esse: sed evidens est convenientissimum esse Deo Incarnationem; quia illa est convenientissima communicatio creaturæ, quæ sit per unitatem personæ.

RESPONDETUR: evidens est summo bono convenire summam communicationem, quæ aliunde supponatur possibilis certò & evidenter, quod non habetur, circa communicationem naturæ humanæ in unitate personæ divinæ.

An Angelus pertingat naturaliter ad Unionem Hypostaticam?

OBJICITUR 5. Angelus pertingit naturaliter ad Unionem Hypostaticam, quia si non esset evidens naturaliter existentia Unionis Hypostaticæ Angelo, idè non esset evidens, quia esset supernaturalis; sed hoc non convincit; nam anima rationalis excellentior est aliquo Ente Supernaturali, & tamen anima, saltem separata potest seipsam noscere evidenter. Deinde, quia Ens supernaturale nescitur cum aliquo, quod est naturaliter evidens intellectui creato, nescitur enim cum visione beata, ut possibili, ergo & Unio nescitur cum eodem, potest enim unio saltem divinitus nosci evidenter ab intellectu; Ergo apparet, quod nescitur intellectus cum hoc objecto.

RESPONDETUR, hanc difficultatem posse procedere in duplici sensu. Imprimis; An possit Unio Hypostatica attingi viribus naturæ, & tamen per notitiam in Entitate supernaturalem; & hoc est impossibile, quia & esset illa notitia supernaturalis, ut supponitur, & non esset superna-

pernaturalis, quia esset debita viribus naturæ. In secundo sensu potest sic procedere; An Objectum hoc supernaturale, quod est Unio hypostatica, possit certò & per notitiam intuitivam, naturaliter tamen attingi: tractat id Aldrete disp. 38. Sect. 4. & quòd id repugnet.

RATIO I. Ex eodem est: quia Entitas quæ superat exigentiam cujuscunq; Substantiæ naturalis, superat etiam ejusdem volitivam, quatenus superat vires naturales merendi, hocque ipso non esset supernaturalis, si esset ex meritis naturæ: Ergo etiam superabit vires intellectivas.

RESPONDETUR. Etiam hæretici volunt beatitudinem æternam, & illam noscunt, & tamen illa notitia in illis est naturalis; multiq; etiam Catholici actu naturali optant contritionem supernaturalem: Ergo apparet, quòd supernaturale non superat simpliciter vires intellectivas naturales; idque ideò, quia nexum cum objecto supernaturali non est necesse, ut ipsum sit supernaturale. Quamvis enim omne illud, quod exigitur à substantia (ut supponitur) naturali, hoc ipso sit non supernaturale; tamen debet esse exigitum, & non per modum objecti, quod ipsum in hoc resolvitur. Quia omne exigitum à substantia naturali, vel est exigitum per modum causarum intrinsecarum, & sic illæ causæ intrinsecæ non erunt supernaturales, cum sint illud ipsum exigitivum, quod supponitur esse naturale; Causæ enim intrinsecæ, indistinguuntur à suo causato; vel certè exigitum à substantia naturali debet esse, exigitum per modum passionis, & sic, cum passionēs sequantur suam radicem, si ipsa radix est naturalis, debet & passio esse naturalis; vel certè exigitum à substantia naturali, est exigitum per modum effectus, & sic, cum causa non possit producere effectum se nobiliorem, nec substantia naturalis, poterit aliquid se solà exigere supernaturale, tanquam effectum. Quæ omnia in hoc resolvuntur, quia inter exigitivum & exigitum debet esse proportio, quia autem objectum, & substantia noscens, non debet esse proportionatum in ratione Entis; ut inductio ostendit, & ratio, quia nec objecto substantia, nec substantiæ illi Objectum quicquam intrinsecum communicat; ideò potest esse Objectum supernaturale, & attingi saltem abstractivè, ut supponitur, à notitia naturali. Ex hoc ulterius deducitur, quare meritum debet esse supernaturale, si præmium sit supernaturale; quia ex ratione meriti, debet esse inter meritum & præmium proportio ordinis; aliàs non erit præmium, sed arbitria liberalitas: non requiritur autem proportio ordinis inter noscens & noscibile.

2. RATIO ejusdem est. Certum est Deum posse efficere aliqua, quæ viribus naturæ non possint evidenter cognosci ab homine, hæc autem sunt supernaturalia.

RESPONDETUR. Talis effectus sufficit, quòd non noscatur intuitivè, licet abstractivè noscibile sit; quia re verà est intelligibile quid: intelligibile autem est objectum intellectus.

3. RATIO ejusdem est. Ideò unumquodq; Ens naturale potest certò & evidenter cognosci ab Angelo, quia non superat exigentiam cujuscunq; naturæ creabilis: Ergo è contra, nullum superans cognosci poterit.

RESPONDERI potest, Negando antecedens, sed ideò noscitur, quia continetur sub intelligibili seu vero.

Quod autem dicit Aldrete, improprietatem in esse physico, arguere improprietatem in esse perfectò intentionali, hoc ipsum probari debuisse.

Ex his discussis haberi hoc potest, quòd Ens supernaturale possit attingi notitiâ certâ naturali, sed abstractivâ, de quo etiam dictum in materia de Ente supernaturali; poteritque hæc notitia esse certa & evidens, licet non intuitivâ. Ceterum Ens supernaturale, quòd non possit per notitiam intuitivam attingi à notitiâ naturali, in hoc resolvitur debet; quia Entium supernaturalium conditio non innotescit nobis, nisi ex doctrina fidei & PP. quia ergo est sacrum pronuntiatum: Incarnationem non posse viribus naturæ attingi, omnem intellectum superare, adeoque esse hanc notitiam quoad substantiam supernaturalem, ideò à nullo creato etiam possibili intellectu intuitivè nosci potest; universalliterque, objectivus excessus in ordine supernaturali, ad omnes se extendit, ut dictum defendendo impossibilitatem substantiæ creatæ supernaturalis. Quamvis autem possit dari de Objecto supernaturali notitia abstractiva, non ideò sequitur, posse certò & evidenter nosci possibilitatem Incarnationis; quia obsunt rationes supra allatæ, obestque conditio potentia obedientialis, quam non noscit, nisi per principium, *Non implicat*. Et cum ipsius rei existentis non possit haberi notitia intuitiva, nisi per proprias, (ut vocant) species; illasque (utpote supernaturales, quia proportionatas suo Objecto) non potest viribus naturæ habere Angelus; ideò nec noscit existentiam Unionis hypostaticæ. Naturalibus tamen viribus potest assentiri, quòd detur unio hypostatica: sed hic assensus, nec erit evidens, nec intuitivus.

Redeundo autem directè ad Objectionem; negatur posse naturaliter nosci intuitivâ notitiâ Unionem hypostaticam. Quia species illius propriæ non habentur, &c. Non potest etiam nosci certò & evidenter existentia illius: quia nullum hujus habetur positivum fundamentum. Paritas de anima non tenet, quia anima non superat se ipsam ordine. Ex nexu autem Entis supernaturalis cum naturali, non potest argui evidens notitia: quia ille nexus non nosci-

tur;

nar, nisi per *Non implicat*, & quidem cum restrictio-
nibus supra positis; notitia autem per *Non implicat* non est notitia evidens.

COLLIGE, distinguendas esse has tres propositiones. 1. Objectum supernaturale potest attingi à notitia naturali. Et hæc Propositio est vera, actumque de illa in materia de Ente supernaturali. 2. Objectum supernaturale potest nosci naturaliter certò & evidenter; & hæc propositio est sub hypothesi, vera, si dentur principia in talem notitiam inducentia, eò quod non appareat, cur illa notitia debeat esse nonnisi supernaturalis, si darentur talia principia. 3. Objectum supernaturale potest nosci intuitivè; & hæc est falsa, si procedat de cognitione naturalis, quia id depolcunt & phrascs Patrum, & proportio, ut dictum. Et sicut possumus naturalem notitiam certam & evidentem habere de Deo, non tamen intuitivam naturalem: ita possumus ponere, quòd possit dari Entis supernaturalis notitia certa & evidens, non tamen intuitiva.

INSTARI potest ex eodem. Saltem supposita cognitione supernaturali, potest Angelus requirere species, quibus medijs, cognitione naturali, certò cognoscat existentiam Entis supernaturalis, & mysterii Incarnationis, quod ipsum probatur. Tum quia, Angelo in particulari est debita cognitio supernaturalium suorum actuum, quoniam differentia actuum naturalium illum latere non potest. Tum quia, quicquid sit, an hoc sit verum, tamen Valentia docet, etiam animas separatas esse certas de sua sanctitate, idemque docet Cajetan. Bellarm. & favet Scotus. Tum quia, quòd aliàs debeat quis experiri suos actus supernaturales, hoc inde est: quia quomodo Deus posset præcipere naturæ rationali elicientiam talium actuum? obessetque hoc congruæ gubernationi, si tales operationes non noscerentur.

RESPONDETUR. Negando Antecedens, probatio ejus prima non convincit, quia Angelus noscit intuitivè *Esse* creaturæ, adeoque differentiam ejus à Deo, facitque hoc viribus naturæ; & tamen intuitivè naturaliter non noscit creatorem: Angelusque exercens actum supernaturalem experitur eadem notitiâ illum actum, quæ notitiâ ipsa sibi est supernaturalis; & si vellet hoc attingere intuitivè aliâ notitiâ, deberet hoc attingere per actum supernaturalem: quia quod semel notitiam naturalem superat, semper superat. Quod attinet ad Valentiam. Non docet ille, illam certitudinem esse naturalem, possetque illa certitudo, ex probabili sententia, referri in fidem. Denique potest Deus præcipere elicientiam actuum supernaturalium, & dare illorum notitiam; sed nego, quòd erit illa naturalis; modò autem quando præcipit illorum elicientiam, præcipit elicientiam eorundem in confuso attingendorum, & præ-

cerpendorum nonnisi spe Christianâ, quòd sint supernaturales; sufficitque hoc ad præsentem congruam gubernationem, in qua voluit Deus, ut non sit nobis de fide, quòd simus in gratia Dei: esset autem de fide, si sciremus certò nos habere amorem Dei super omnia supernaturalem. Quòd autem dubitare prudenter non possit Angelus v. g. de absentia lucis, cum non videt lucem, hoc exinde oritur; quia est istud Objectum non excedens, & nullum habet dubitandi fundamentum. Quod autem addit, illud non esse supernaturale quoad substantiam, quod procedit ex suppositione nonnisi supernaturalis: id non convincit; amor enim beaticus procedit ex suppositione visionis, gratia ex suppositione meriti supernaturalis, & tamen utrumque hoc est supernaturale.

ASSERO tamen, hoc Objectum quod significatur hoc nomine, Incarnatio, quoad quid rei, seu quoad *Esse* Objecti significati, certò & evidenter nosci; quamvis, quomodo id fieri possit & quòd factum sit, lumine naturali à id non pertingatur. Hoc secundum supra jam probatum & defensum; pro Prima parte, sit

RATIO 1. Aliud est cognoscere, quid sit res, seu quod Objectum hujus significati, & aliud quomodo fiat: ut aliud est scire, quid sit demonstratio de quadratura circuli, & aliud modum illius adinvenire & penetrare; Ergo etiam alia erit difficultas, cognoscere, quid sit hoc Objectum, hoc nomine, Incarnatio, significatum, & alia erit difficultas, quomodo id, & an fieri possit; sed ratio quæcunque afferibilis, quòd non possit certò & evidenter cognosci possibilitas Incarnationis, probat nonnisi, quòd non possit evidenter cognosci, quomodo id fiat; Ergo poterit evidenter cognosci quoad id, quod eo nomine significatur.

RATIO 2. Scire rem per principia intrinseca rei, est scire certò & evidenter Objectum illo nomine significatum; ut suppono ex materia de scientia. Sic noscitur Incarnatio, quia principia intrinseca Objecti significati hoc nomine Incarnatio, sunt, Natura creata, Persona divina, Unio eorundem, hæc autem sciri possunt; quod probatur. Quia si hæc sciri non possent, vel scis quid non possis scire, vel non scis; si scis, habetur intentum; si nescis, ergo nescis illud, quod dicis te nescire.

RATIO 3. Cognoscere rem definitivè, est cognoscere certò & evidenter: sic noscitur Incarnatio; quæ definitivè est. Assumptio naturæ humanæ in Unitatem Personæ divinæ. Consequenter PP. de inenarrabilitate Incarnationis loquentes, accipiendi, non de Objecto hoc nomine significato, Incarnatio, sed de Modo, & de; An id fieri possit? & hoc extendo etiam ad Objectum hoc nomine significatum, Trinitas.